

Tři diskurzy a (de)legitimizace asexuality

Michaela Bárová

(Posudek vedoucí práce)

Práce Michaely Bárové si nachází téma, kterému zatím nedostává v českých humanitních a sociálních vědách seriózní pozornosti. Na úvod chce vyzdvihnout, že se jedná o autorčinu samostatnou volbu a již tímto se projevuje její schopnost samostatného úsudku a schopnost najít aktuální a relevantní téma výzkumu. Práce je postavena na rozboru tří dominantních diskurzů a diskurzivních formací, které se kolem asexuality a aromantické identity formují a skrze něž jsou de/legitimizovány. Vedle sexuologického diskurzu se autorka věnuje různým formám využívání historizace, a diskurzu „postižení“. Výzkumné otázky, které sledují tyto strategie de/legitimizace pak autorku směřují mimo potřebu naturalizovat a esencializovat zkoumané identitní pozice. Naopak se jí otevírá prostor k další historizaci a uvažování nad tím, jak se proměňují formy vztahovosti a afektivních prožitků a jak tyto proměny odrážejí změny sociálních struktur a kontextů. Toto je téma, které by autorka mohla rozvést i během obhajoby.

Autorce se daří na jednu stranu poskytnout relativně podrobnou kritickou analýzu sexuologického diskurzu asexuality či ACE identifikace, jako i uvažovat o důsledcích a dopadech sexuologie a dominantních sexuologických přístupů k asexualitě. Zároveň ale, práce nedovoluje sexuologii stát se jediným ani dominantním hlasem, který definuje to, čím asexualita je a/či byla. Nezamýšleným důsledkem analytické pozornosti se stává, že sexuologický diskurz se zpětně vrací do své dominantní pozice a je tak paradoxně zpětně potvrzen. Tomuto se autorka umně vyhýbá. Autorka naopak dává ve své práci prostor hlasům lidí, kteří se identifikují na škále a-sexuality, nepotřeby navazování romantických vztahů; věnuje se jejich potýkání se s možností definovat tuto identitu právě mimo rámce nedokonavého vývoje sexuální touhy a poškození schopnosti navazovat vztahy, které historicky nabízela sexuologie. V práci je jasná autorčina snaha nechat se vést dohledatelnými a publikovanými vyjádřeními lidí, kteří se definují na škále asexuality, ale zároveň s nimi pracovat opatrně a s dostatečným kritickým analytickým odstupem. Velmi patrné je to v úvodní kapitole, která se věnuje pokusům delegitimizovat asexualitu jako „novinku“, „výstřelek“ či neautentickou pozici, která nemá opodstatnění v reálném světě a odehrává se pouze ve světě virtuálním, či naopak strategii legitimizace, která se neproblematicky odvolává na to, že „ace lidé tu byli vždy“. V této kapitole by byl prostor pracovat více s delegitimizačními strategiemi a přímými výroky, které ACE identitě odpírají historii. Naopak ale vnímám jako velký přínos

to, že autorka sleduje a podtrhuje hlasy, které upozorňují na důležitou roli sociálních sítí pro vytváření sociálních vazeb a identit.

Poslední kapitola, ve které autorka sleduje intersekcí „postižení“ a hnutí disability justice a emancipační vzorce a hnutí asexuální komunity byla na práci asi nejsložitější, zároveň skrze ní autorka předkládá vzorce uvažování, které skutečně vykračují za rámec binárního uvažování ne/normální, odjakživa/nikdy, skutečný a autentický/uměle vytvořený apod.

Souhrnem, jako vedoucí práce na předložené bakalářské práci cením i to skryté – odvahu autorky pracovat s metodami, které jsou pro ní nové a celkem neošahané. Za přeloženou práci je dlouhá práce, a autorčino hledání pevnější půdy pod nohama. Oceňuji její schopnost sledovat téma, které je na jednu stranu velmi aktuální, ve společnosti rezonuje, ale do akademické produkce se nepropsalo. Zároveň kromě specifického zaměření na asexualitu se práce dotýká obecnějších sociálních tendencí i konfliktů. Zde autorka na jednu stranu ukazuje velkou důležitost (individuální i kolektivní) genderových, sexuálních a především vztahových pozicionalit/identit, na druhou stranu tím, že asexualitu ukazuje v její šíři či spektru naznačuje, že se stává čím dál obtížnější mluvit o identitě či identitní politice. A na stranu třetí (odložme duální vzorce), dotýká se—ač spíše implicitně—toho, že se možné dostáváme k limitům intimity, tak jak si ji vytvořila moderní společnost. Toto je linie, která se začíná otevírat i v kritických studiích „lásky“, vztahů a kde se nově například upírá pozornost k různým formám přátelství a ne-sexualizovaných vztahů.

Na závěr chci zdůraznit, že se jedná o velmi zdařilou práci, v níž autorka dokazuje svou schopnost formulovat si výzkumný problém, design i schopnost samostatně pracovat se sebranými daty. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě s výchozím hodnocením **výborně**.

Kateřina Kolářová

6.9. 2024